

Retningslinjer for antikorrupsjon

REGEL/RIKTLINJE

Corporate Governance & Compliance

Hvorfor er det viktig å bekjempe korrupsjon?

Korrupsjon er et globalt problem som påvirker alle land og bransjer, inkludert byggebransjen i Norden. Store pengesummer og komplekse prosjekter øker risikoen for korrupsjon i vår virksomhet. For å forhindre dette og sikre rettferdige vilkår i verdikjeden vår, må vi proaktivt jobbe med å bekjempe korrupsjon.

Peab har nulltoleranse for korrupsjon.

Det er viktig for deg å være klar over følgende:

- Hvis du mistenker korrupsjon, skal du rapportere det umiddelbart.
- Du vil ikke bli utsatt for negative konsekvenser fordi du rapporterer mistanke om korrupsjon.

Disse retningslinjene for antikorrupsjon ("retningslinjer") hjelper oss med å opprettholde nulltoleransen for korrupsjon som Peabs konsernsjef og ledelse har fastsatt.

Hver medarbeider er ansvarlig for å forstå, overholde og etterleve kravene. Ledere på alle nivåer er ansvarlige for at kravene blir implementert og etterfulgt i sine selskaper, avdelinger eller funksjoner.

Deler av retningslinjene er generelle, og de må ses i sammenheng med landsspesifikke retningslinjer som gjelder for eksempel biarbeid, gaver, representasjon og sponning. Lovkravene varierer avhengig av landet vi driver virksomhet i.

Innhold

Innhold.....	2
1. Hva er korrupsjon?	2
2. Hva er en bestikkelse?	3
3. Risiko ved å gi og motta fordeler	3
Dette gjelder for mottakere innen privat sektor:	3
Dette gjelder dersom mottakeren er en offentlig tjenesteperson:.....	4
4. Risiko ved interessekonflikter	4
5. Risiko ved sponing.....	4
6. Hva skjer hvis en ansatt mistenkes for korrupsjon?	5
7. Slik rapporterer du mistanke om korrupsjon	6
8. Hvor kan jeg få mer informasjon eller hjelp?	6
9. Øvrige opplysninger og referanser	6

1. HVA ER KORRUPSJON?

Korrupsjon omfatter ulike former for maktmisbruk. En vanlig definisjon av korrupsjon er "å misbruke sin stilling for å oppnå en utilbørlig fordel for egen eller andres vinning".

Den mest åpenbare formen for korrupsjon er å gi eller motta bestikkelser. En annen form for korrupsjon er det som kalles økonomisk utroskap, som bl.a. innebærer at noen misbraker sin stilling i en bedrift til skade for arbeidsgiveren.

Korrupsjon kan anta mange forskjellige former, for eksempel svindel, underslag, habilitetsbrudd, bestikkelse og interessekonflikt som innebærer favorisering av venner og familie. For å øke forståelsen for risikoen knyttet til korrupsjon beskrives det nedenfor noen situasjoner som er forbudt eller kan medføre høyere risiko for korrupsjon:

Håndtering av fakturaer: Utstedelse eller aksept av fakturaer som ikke gjenspeiler en reell transaksjon eller tjeneste.	Fordeler: Å gi eller motta gaver, penger eller andre fordeler i bytte mot å oppnå en fordel, for eksempel å vinne en kontrakt eller få en tjeneste.
Kontanthåndtering: Håndtering av større mengder kontanter kan indikere at det foregår ulovlige eller uetiske transaksjoner.	Ansatte i familie: Å ansette et familiemedlem kan skape en interessekonflikt, da det kan føre til at familiemedlemmets interesser prioriteres over selskapets interesser. Det kan også skape mistillit og tillitsproblemer.
Misbruk av Peabs materiale: Hvis den ansatte selger Peabs materiale uten å ha rett til det og beholder pengene selv.	Tilgang til konfidensiell informasjon: Å lekke konfidensiell informasjon om Peabs virksomhet eller kunder til tredjepart.
Ansvarsfrihet for noen, men ikke andre: Å frikjenne enkeltpersoner fra ansvar kan føre til at uregelmessigheter holdes skjult og at ulovlige handlinger fortsetter og forblir straffefrie.	Kostbar representasjon: Representasjon kan skape en følelse av forpliktelse eller lojalitet overfor den som har gitt representasjonen. Dette kan påvirke mottakerens vurderingsevne og føre til at vedkommende treffer beslutninger som ikke nødvendigvis er til selskapets beste.

Ved å identifisere risikosituasjoner og arbeide for å motvirke dem, kan vi redusere risikoen for korrupsjon.

2. HVA ER EN BESTIKKELSE?

En bestikkelse er en form for korrupsjon og innebærer at noen tilbyr, lover, gir, mottar eller ber om noe av verdi som en belønning eller oppmuntring for å utføre noe ulovlig eller uetisk. Å tilby eller love noe, selv om det ikke gis direkte, eller å be om noe, selv om man ikke får det, kan betraktes som en bestikkelse. Her er noen eksempler:

- ⇒ Et tilfelle i Finland der en kommuneansatt krevde en bestikkelse på 500 EUR fra en entreprenør for å få igangsettingstillatelse.
- ⇒ Et tilfelle i Sverige der en kommuneansatt krevde en bestikkelse på 5 000 SEK fra en entreprenør for å gi tillatelse til å ha en byggebrakke på et offentlig sted.
- ⇒ Et tilfelle i Norge der en entreprenør ga en bestikkelse på 15 000 NOK til en kommuneansatt for å få tillatelse til å bygge brygge på et område med strandsonevern.

Begrepet "bestikkelse" omfatter også såkalt "smøring" eller "facilitation payments", som innebærer at en person betaler en offentlig tjenesteperson for å sikre eller fremskynde en beslutning eller prosess. Dette er også straffbart. Du må ikke gjøre en slik betaling, og du må heller ikke la noen andre (for eksempel mellommenn, agenter, leverandører) gjøre det på vegne av Peab. Sistnevnte er i straffeloven omtalt som påvirkningshandel.

Betaling av offentlig administrative avgifter eller gebyrer er ikke forbudt. Det kan for eksempel dreie seg om betalinger for å få tillatelser eller for å håndtere offisielle dokumenter.

3. RISIKO VED Å GI OG MOTTA FORDELER

Vurderingen av om det er tillatt å gi eller motta en fordel, for eksempel gaver og representasjon, varierer avhengig av anledningen, mottakeren og også det landet vi opererer i. Gaver og representasjon kan bidra til å etablere og opprettholde gode forretningsforbindelser og effektivt promotere våre produkter og tjenester. Det er imidlertid viktig å være klar over at gaver og representasjon kan være, eller oppfattes som, bestikkelser.

Det finnes landsbestemte klare retningslinjer for dette, som også inkluderer aktuelle beløp. Les videre i "Retningslinjer for representasjon og gaver".

Dette gjelder for mottakere innen privat sektor:

Å være lojal mot sin arbeidsgiver og oppdragsgiver er en viktig grunnleggende prinsipp. Det er også viktig å fremme rettferdig konkurranse og sunn forretningspraksis. Ulovlige fordeler inkluderer gaver av en viss verdi, private varer eller tjenester, underholdnings-/feriereiser og andre fordeler som kan påvirke beslutninger.

En fordel skal tilbys åpent og være moderat med hensyn til mottakerens rolle, verdi og anledning. Forretningsmessighet er avgjørende, og overdådige arrangementer skal unngås.

Jo høyere økonomisk eller personlig verdi fordelene har, desto mer sannsynlig er det at den anses som uakseptabel. Generelt skal man unngå fordeler som:

- har høy verdi
- gis til samme person flere ganger
- har personlig verdi (for eksempel varer eller tjenester som kan brukes privat)

Det er viktig å være klar over at fordeler med høy eller personlig verdi kan oppfattes som forsøk på å kjøpe lojalitet eller på påvirke beslutninger, noe som kan være ulovlig og/eller etisk tvilsomt. For å

unngå slike situasjoner er det alltid best å være åpen og unngå fordeler som kan tolkes som urettmessige eller tvilsomme på noen måte.

Dette gjelder dersom mottakeren er en offentlig tjenesteperson:

Offentlige tjenestepersoner har et tillitsforhold til allmennheten og skal beskytte virksomheten mot korrupsjon. For å unngå enhver tvil om deres uavhengighet, skal beslutningene alltid tas på saklig og objektivt grunnlag. Allmennheten skal kunne stole på at det offentlige utfører sin virksomhet med absolutt ærlighet og upartiskhet. Det bør derfor utvises forsiktighet ved å tilby fordeler til denne mottakerkategorien. Hvis fordelene eller gaven har til hensikt å påvirke den offentlige tjenestepersonens handlinger, er det straffbart.

Eksempel: Et byggefirma hadde som tradisjon å invitere kommunalt ansatte på båttur til Lübeck for å "lette beslutningsprosessen". Turene var hovedsakelig fornøyelsesturer, selv om det også var noen opplæringsmomenter. Representantene for byggefirmaet ble dømt for å ha gitt bestikkløst, og de kommunalt ansatte ble dømt for å ha mottatt bestikkløst.

De grunnleggende prinsippene er:

- ⇒ Det er forbudt å gi eller motta en fordel i forbindelse med myndighetsutøvelse eller offentlige anskaffelser. Det har ingen betydning om en fordel gis eller mottas før eller etter at en beslutning er fattet.
- ⇒ En fordel anses som ulovlig dersom den er egnet til å påvirke mottakerens beslutninger eller påvirke måten de utfører arbeidsoppgavene sine på. For eksempel kan en gave med betydelig økonomisk eller personlig verdi for mottakeren anses som en uakseptabel fordel. Vurderingen av hva som anses som en uakseptabel fordel må gjøres fra sak til sak.

4. RISIKO VED INTERESSEKONFLIKTER

I Peab oppstår det en interessekonflikt når en persons private interesser er i konflikt med Peabs interesser. I praksis kan dette for eksempel være:

- Å eie aksjer eller være leder i et selskap som driver forretninger med Peab.
- Bruke Peabs eiendeler privat.
- Kjøpe varer eller tjenester på vegne av Peab fra en leverandør som eies direkte eller indirekte av en slektning.
- Eie en eiendom som leies ut til Peab.
- Ansette en slektning.
- Attestere en venns faktura som er sendt til Peab.

Interessekonflikter kan gi mistanke om at korrupsjon forekommer. Det er derfor viktig å være transparent. Som en del av dette regulerer Peab hvordan interessekonflikter skal håndteres, begrenses og unngås.

Det er viktig at Peab kjenner til hvilke medarbeidere som har interesser som potensielt kan påvirke disses beslutningsgrunnlag.

Les videre i "*Retningslinjer for biarbeid*" eller få mer informasjon beskrevet i punkt 8.

5. RISIKO VED SPONSING

Sponsing kan innebære korrupsjonsrisiko, for eksempel når en sponsorpartner krever eller forventer sponsing for å velge eller fortsette å samarbeide med Peab. Sponsing kan også brukes som påskudd for å "drive tvilsom virksomhet", for eksempel å opprette falske fakturaer eller bruke sponsormidler til personlige formål. Videre kan det være risiko for interessekonflikter hvis en sponsorpartner har en personlig tilknytning til en nøkkelperson i Peab. For å minimere disse risikoene har Peab tydelige retningslinjer og prosesser for sponsing, inkludert en åpen og transparent tildelingsprosess. Sponsormidler skal brukes på en etisk og effektiv måte.

Det er viktig å merke seg at Peab aldri sponser politiske partier eller politisk virksomhet i noen form. Les videre i "Peabs retningslinjer for sponing".

6. HVA SKJER HVIS EN ANSATT MISTENKES FOR KORRUPSJON?

For å avklare hva som har skjedd, hvilken skade som er påført og legge grunnlaget for eventuelle arbeidsrettslige eller organisatoriske tiltak, følges denne prosessen:

- ⇒ **Peab gjennomfører en intern undersøkelse.** Uansett omfanget av det som har skjedd, er det nødvendig å gjøre en uavhengig undersøkelse. Undersøkelser skal ikke utføres av nærmeste leder, nær kollega eller andre personer som kjenner den eller de involverte. Hvis det mistenkes eller rapporteres om korrupsjon, blir det først undersøkt av en uavhengig intern undersøkelsesleder. Hvis det viser seg å være mistanke om lovbrudd, vil sikkerhetsavdelingen foreta politianmeldelse.
- ⇒ **Peab gjør tiltak for å gjenopprette skaden.** Peab kan gjøre tiltak for å gjenopprette skaden som er påført som følge av lovbruddet. Dette kan inkludere å tilbakebetale penger, avbryte kontrakter eller gjennomføre tiltak for å gjenopprette eventuell tapt tillit.
- ⇒ **Peab kommuniserer åpent.** Det er viktig å kommunisere åpent og transparent om overtredelser av korrupsjonsreglene, undersøkelser og de tiltakene som er gjennomført for å hindre gjentakelse. Dette bidrar til å gjenoppbygge tilliten til Peab og viser at vi tar kampen mot korrupsjon på alvor. Intern og ekstern kommunikasjon skal kun skje gjennom Peabs kommunikasjonsavdeling for å unngå spredning av rykter og spekulasjoner. Som en hovedregel vil informasjon om uregelmessigheter og eventuelle arbeidsrettslige tiltak bli publisert på intranettet. Alle konstaterte tilfeller av korrupsjon vil bli offentliggjort i Peabs års- og bærekraftsrapporter.
- ⇒ **Peab gjennomfører nødvendige forbedringer i rutinene:** Til slutt er det viktig å sikre at det ikke skjer igjen. Dette innebærer forbedring av interne prosesser og rutiner. Ved oppdagelse og undersøkelse blir det ofte etablert midlertidige og mer akutte løsninger på problemet, men det skal følges opp med grundig gjennomgang og oppfølging for å sikre at lignende uregelmessigheter ikke skjer igjen.
- ⇒ **Konsekvenser ved korrupsjon:** Det forventes at alle medarbeidere anvender og respekterer kravene i Peabs styrende dokumenter. Brudd på reglene kan medføre arbeidsrettslige konsekvenser. Det skjer ingen generell reaksjon eller konsekvens for korrupsjon, da hver sak må vurderes individuelt basert på de konkrete omstendighetene i hvert enkelt tilfelle. Hvis det dreier seg om en kriminell handling, enten internt i Peab eller rettet mot Peab eller ansatte hos en ekstern part, vil hendelsen bli politianmeldt.

7. SLIK RAPPORTERER DU MISTANKE OM KORRUPSJON

Det er viktig at du rapporterer eventuelle mistanker om korrupsjon og andre uregelmessigheter til Peab, slik at saken kan undersøkes. Medarbeidere kan velge å rapportere til sin nærmeste leder, en av de nedenfornevnte avdelinger eller bruke Peabs varslingsverktøy. Vær oppmerksom på at HR-sjefen for AO (forretningsområdet), kontaktpersonene for varsling, Corporate Governance & Compliance, Peabs etiske råd og sikkerhetsavdelingen har en særskilt taushetsplikt når det gjelder behandling av varslingsaker.

Varslere er beskyttet mot gjengjeldelse. Det betyr at de ikke skal utsettes for negative konsekvenser som følge av rapporteringen, for eksempel trakassering, diskriminering eller andre former for gjengjeldelse.

Les mer i "Retningslinjer for varsling" og "Behandling av personopplysninger ved varsling".

8. HVOR KAN JEG FÅ MER INFORMASJON ELLER HJELP?

Peabs etiske råd sin oppgave er å støtte, styrke og utvikle Peabs etiske holdninger. Dette inkluderer blant annet å svare på etiske spørsmål fra virksomheten og medarbeiderne. Peabkonsernets avdeling for Corporate Governance & Compliance er ansvarlig for disse retningslinjene, og du kan også henvende deg dit for rådgivning. Du kan sende en e-post til:

Norge: compliance@peab.no Finland: compliance@peab.fi Sverige og andre land: compliance@peab.se

9. ØVRIGE OPPLYSNINGER OG REFERANSER

Disse retningslinjene er også tilgjengelige for eksterne interessenter.

A. Leverandørrisiko og mer

Det er viktig å være nøye i valg av leverandører, mellomledd, konsulenter og agenter og sikre at de handler på en akseptabel måte. Generelt sett er det viktig for Peab å ha grundig kjennskap til alle vi samarbeider med eller som vi har utpekt til å representere Peab i en sak.

En leverandørgjennomgang utføres før Peab begynner samarbeid med en tredjepart. Innkjøpsorganisasjonen i Peab er ansvarlig for å utføre kontroller av selskaper vi samarbeider med.

Før en forespørsel om tilbud sendes til en leverandør som Peab har til hensikt å bruke, utføres det en kreditt- og sikkerhetskontroll for å sikre at Peab kun engasjerer seriøse leverandører/

underentreprenører og dermed reduserer risikoen i prosjektet. I innkjøpsprosessen inngår det også å innhente opplysninger om selskapet, ulike sikkerhetsvurderinger, påseplikt og og andre parametere. I Norge er det bl.a. krav om at våre underentreprenører og leverandører skal være registrert i StartBank.

Mer informasjon om dette finnes i innkjøpsprosessene i vårt styringssystem.

B. Betaling til mellommann

En betaling til mellommann eller annen tredjepart skal være knyttet til produkter eller tjenester som denne leverer til Peab. Du skal bare betale en mellommann hvis:

- Betalingen gjelder lovlige leveranser av produkter eller tjenester.
- Beløpet er godkjent på forhånd av Peab i samsvar med gjeldende prosedyrer.
- Mellommann har sendt faktura til Peab som inneholder ordrenummer.
- Betalingen blir gjort direkte til mellommann som har levert produkt eller tjenester og betaling skjer direkte til dennes bankkonto.

C. Peabs etiske råds kontinuerlige risikovurdering av korrupsjon

Peabkonsernets etiske råd har ansvaret for å håndtere brudd på lover, regler og forskrifter innenfor konsernet, inkludert tilfeller av korrupsjon, og å sikre en konsekvent håndtering av slike brudd. En viktig del av det etiske rådets arbeid er også å utvikle forebyggende tiltak for å motvirke korrupsjon, der risikovurderinger knyttet til korrupsjon spiller en sentral rolle. Det etiske rådet gjennomfører kontinuerlig risikovurderinger, og de tiltakene som Peab implementerer er direkte resultat av disse risikovurderingene. De gjennomførte tiltakene følges opp regelmessig, evalueres og oppdateres ved behov. Målet er å sikre at Peab aktivt arbeider for å forhindre korrupsjon og effektivt håndterer eventuelle risikoer.

D. Slik håndterer Peab korrupsjonsrisiko i virksomheten

Peab bruker sine etiske retningslinjer, disse retningslinjene, støtteprosesser, vår opplæring i etiske retningslinjer og skreddersydd opplæring for å redusere og håndtere korrupsjonsrisikoen i virksomheten. En viktig suksessfaktor i Peabs etikkarbeid er våre kompetansehevingstiltak. Alle medarbeidere i Peab får kontinuerlig opplæring innen antikorrupsjon.

E. Styringsdokumenter for Peabs arbeid mot korrupsjon

- Peabs etiske retningslinjer
- Peabs etiske retningslinjer for leverandører
- Retningslinjer for varsling
- Retningslinjer for biarbeid
- Retningslinjer for representasjon og gaver
- Søknad om tillatelse til biarbeid
- Peabs etiske råds oppdrag og formål
- Retningslinjer for sponsing

F. Referanser

I Norden finnes det lover og regler som fremmer åpenhet og motvirker korrupsjon, som disse retningslinjene bygger på. Andre referanser som er brukt i utarbeidelsen av Peabs retningslinjer for antikorrupsjon er:

- FNs konvensjon mot korrupsjon (UNCAC)
- UN Global Compact om bekjempelse av korrupsjon
- OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper
- FNs retningslinjer for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP)
- OECDs konvensjon om korrupsjon og dens anbefalinger

- The Swedish Anti-Corruption Institute
- Ledelsessystem for antikorrupsjon - Krav og veiledning (ISO 37001:2016)